

Μαρία Κουλούρη*

Για μια εξέγερση που ακόμα αργεί

Έχουν περάσει πάνω από 150 χρόνια, από τότε που ο Μαρξ διατύπωσε τη θεωρία σχετικά με την κυριαρχία των ιδεών μιας εποχής. Μια κυριαρχία, που ορίζεται από τις ιδέες της εκάστοτε κυρίαρχης τάξης. Κάνοντας μια γρήγορη αναδρομή στην ιστορία εξέλιξης του ανθρώπου, και κατ' επέκταση των κοινωνιών, εύκολα μπορεί να αποδειχθεί ο συσχετισμός αυτός. Ο λόγος του ισχυρού, κατέχει καθεστωτική θέση. Και η όποια ανατροπή της συνθήκης αυτής προέρχεται από τη συσπείρωση γύρω από μια συγκεκριμένη ιδεολογία, μακριά από ενικές ιδιοτελείς προθέσεις.

Ερχόμενοι στο παρόν, εύστοχα μπορεί κανείς να αναρωτηθεί για την ύπαρξη κάποιας ιδεολογίας. Τι αφήνει ο καπιταλισμός να αναπνεύσει, πέρα από την έννοια της αξίας χρήσης. Ακόμα και η γνώση πέρασε στη σφαίρα της ανταλλαγής. Οι νέοι σπουδάζουν για να εξασφαλίσουν την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Έτσι, ο λόγος της επιστήμης μετατρέπεται σε εξισωτικό φορέα. Όλοι όσοι έχουν απολυτήριο λυκείου, θα αμείβονται τόσο. Όσοι έχουν ένα πτυχίο ανώτερης εκπαίδευσης, τόσο. Όσοι έχουν μεταπτυχιακό, τόσο κ.ο.κ.

Από την άλλη, η διαδρομή από τη διαρκή παραγωγή στη διαρκή κατανάλωση έχει πλέον ομογενοποιήσει τα άτομα καθιστώντας τα, πρώτα και κύρια, καταναλωτές. Ο σύγχρονος άνθρωπος από τη στιγμή της σύλληψής του ακόμα, πριν καν γεννηθεί, δένεται εξαρτητικά με την κατανάλωση. Όλοι, ανεξάρτητα από την οικονομική μας κατάσταση, οφείλουμε να καταναλώνουμε, αυτό που το σύστημα αποφασίζει ότι είναι καλό για εμάς. Έτσι, επιτυγχάνεται πολύ εύκολα η ομοιομορφία, η οποία εξασφαλίζει την καθολική μορφή κοινωνικού ελέγχου.

Και αφού όλα γίνονται για το καλό μας, τίθεται το ερώτημα : Υπάρχουν ουσιαστικοί λόγοι για κάποια ρήξη; Κι αν ναι, ποιοι είναι αυτοί; Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, το ρεύμα του Μοντερνισμού ήρθε για να αποτυπώσει τον αποχωρισμό από το παρελθόν και την παράδοση, αφού οι αλλαγές που έφερε ο 19^{ος} αιώνας στον τρόπο θέασης της φύσης και των δυνατοτήτων του ανθρώπου, αλλά και η φρίκη των δυο Παγκόσμιων Πολέμων, επέβαλαν την ανασυγκρότηση και τον αναστοχασμό στο μεγαλύτερο μέρος της υφηλίου. Ποιες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές έχουν συμβεί σήμερα ώστε να επιβάλλεται μια καθολική ρήξη με την παράδοση; Ο φιλελευθερισμός του περασμένου αιώνα, λειτούργησε ως προπομπός του τωρινού καθεστώτος. Ακόμα και το αντίπαλο δέος, ο κομμουνισμός, κατέρρευσε βρίσκοντας τα περισσότερα κράτη του Ανατολικού μπλοκ, ανώριμα να ανταπεξέλθουν στις επιταγές της νέας συνθήκης. Το ιστορικό πλαίσιο χαράσσεται ακόμα και διογκώνεται μέσα στις αρχές του καπιταλισμού και καμία ρήξη δεν μπορεί να επέλθει ξέχωρα από το όριο της ιστορίας.

Η νεωτερικότητα στις μέρες μας, μοιάζει περισσότερο με σχολιασμό και κριτική θέση απέναντι σε ό,τι ισχύει. Δεν πρόκειται για ένα γεγονός αποκοπής από την κατεστημένη πραγματικότητα, αλλά για τη γνωστοποίηση αμφισβήτησης των παρόντων

κανονιστικών δομών. Ίσως ακόμα να μην έχει καλοσχηματιστεί αυτό που θα αντικαταστήσει τα δεδομένα του παρόντος. Μέχρι να γίνει κάτι τέτοιο, μπορούμε να πλάθουμε ιστορίες, ευελπιστώντας σε ατομικές πράξεις αντίστασης και αυτονομίας. Άλλωστε, ο άνθρωπος γοητευόταν ανέκαθεν από μυθοπλασίες και σε αυτές στηρίχτηκε για να πορευτεί μέσα στους αιώνες.

** Ποιήτρια, λογοθεραπεύτρια, σύμβουλος ψυχικής υγείας και εμπυχώτρια θεατρικής ομάδας ενηλίκων με αυτισμό και νοητική υστέρηση στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά*